

lacioni. Sic tu studiositas radices aliqs er-
tore dno sub generalibus pncipijs viles
ad sedadu pestiferz scisma. qm illud pmuz
z pncipalios occurrut in ecclia reformadu.

¶ Studiositas visa est qda agere/ sub
consideratione quadruplici/ q qualia sunt.
vni erit iudiciu.

¶ Sequuntur quattuor consideraciones d pa-
ce pdicate **¶** Carascone.

Consideratio .i.

Anis policie ecclesiasti-
ce/ z cuiuslibz legz eam
regulantis/ e par saluifera.

Hoc satis expssit diuinus
nr phus paulus q sine legz
z pcepti/ nunc dilectione ee

ditit/ nūcibefum/ intelligēs in dilectōe pa-
cem/ in ihesu salute. vt sit finis par salutarz

Meg opus ē anxia deductione alia/ cū na-
tura nos doceat/ ens quodlibz nō minus
sua vnitatē z pacē appetē/ q entitate/ hz de-
ductionē dmi Dionysij/ Augustini z boe-
tij/ ita vt par sit bonū qd oia appetūt/ adeo
q pncipalis ordo nature plerūqz imutat i
redus/ vt vnitās confuet.

Māifestat hoc
ascēsus grauis sursum/ z leuis deorsū/ **S**i
in coipe vo/ cur non in mystico pōt viciū
tudo talis qn/ vt p pace retinēda/ fiat deor-
sum/ qd sursum ē/ vt par pmaneat.

Cum
igitē fm exigētā finis cetera debeāt mode-
rari/ z finis q ē imponit nccitatē rebz/ neces-
sitas vo legē non habz/ pspiciū ē/ q nulla
lex habeat aliqd firmitatis/ si paci faciende
vel confuade/ inuenitē cōtraria. s; debz inē-
ptari vt fuiat paci/ vel penit^r aboleri/ alio-
quin iuz dictum comici/ summū ius sum-
ma ē malicia/ cōformitē ad iussione sapien-
tis/ noli ee iustus nimis/ **S**ic athenienses
fecerūt ad tpus leges lycurgi non ee/ vt sp-
eent. z nasciscipio/ dū consul inqt iuris or-
dinē sequitē/ id agit vt cū oibus legibus ro-
manū conuāt imperiū.

Nullo pacto igitē
fuaē lex/ nō obfuaato legz sine q ē par. **S**i
cur in sibi cpianā doctrinā scribens **A**ug^o.

deducit p regula memorāda/ q nullus te-
retus facē scripture in sua expositōe retinet
sensum spū sancti nisi ille caritatē edificet.

Et qm huins scismatis tā extranea videt
et pssit/ vt tale nūqz vsum fuerit minus

hns pmissōis humane remedium/ doctē
hoc sua in dies radicatioe. expedit ad eius
expulsionē institutio nouoz canonū cum
ea q d nouo emergūt nouo egeant auxilio
vel iam pditoz nccaria ē moderatio. **S**ed
qualis z p quid moderatio? **S**ane p regu-
lam infallibile z inobliquabile legis dīne/

cuius sectatoribus z amicis par multa ē/ si
ppbe creditē. z nō ē illis scandalū. **¶** **E**x
qbus elicitē cōclusio saluberrima q nulla
via pficiēs ad sedationē scismatis repudi-
anda ē. q vārum cūqz iura vel leges huma-
ne videat opponi vt d electioe sumi ponti-
ficis q ē sic z sic celebranda. et siles/ dūmō
diuinū mādatū vl ius maneat intuiolatū.

¶ **Q**d scire ad illā spectat sciam p quā leguz
cōditores iusta decernunt/ lege eternā imi-
tantes. **H**ec ē lex euāgelica q si cōtinnatē
ab aliqbus/ illi sunt inepti pacis ecclesiastice
tractatores quē admoduz inutiles sunt
hoies ita adherētes nudis textibus/ vt epi-
keyam hoc ē equitate ignorēt/ quales **A**re-
storiles noiauit imansiuos in opinionibz
pprijs. **¶** **E**x his deniqz qs nō videat/ q
impiū ē/ pbtim apud eos qui se ecclesiasti-
cos dici volūt/ si pitos in euāgelica lege vl
nō consultare/ vel abijcere/ vl maiores/ hie
legio/ hū pbre cognoscāt/ hinc errores/ hie
psumptuose assertiones/ hinc ppleritates
inexplicabiles/ hinc obstinate defensionēs
adinuētionū humanarū in pnicie ecclesie
z pacis saluifere finis sui surgūt. vt q nō
licz disputare d potētia pape/ q non pōt sibi
bi dia cur ita facis/ cum tñ sit peccabilē. q
nō pōt in aliquo casu ecclia sine eo cōuoca-
ri vel aggregari/ q hic ē fidei articul^o. **¶** **S**i
dictus ē papa/ exempli grā/ q non pōt in
aliquo casu ad pccilium papa vocari. **¶** **Q**d
absqz eo nō stat salus/ cū tamē salus eccle-
sie in solum deū ordinetē absolute z essen-
tialiter/ z in hominē christum de ordinata
lege/ sed accidentaliter ordinatur in papaz
mortalem/ alioquin dum vacat sedes per
mortē pape vel naturalē vel civilē. vtpura
si sit hereticus depositus/ quis hominum
saluus eet. **A**lij papā pdicant impeccabi-
lem. alij omnipotentē. alij sine vlla exceptō-
ne credunt eē/ salntis statum quelibet sue
parti non obedientē. **¶** **Q**d quāta temerita-
te dicat ipi viderint assertores.

Considerationes

Consideratio .2.

Quilibet in ecclesiastica hierarchia potestas in pace salu-
tiferam ordinat. Nec inferit ex
prima. Cum igit non sit data
potestas in destructione sed edificatione.
teste aplo. Si quis abusiui potestatis hoc
est tyrānidi resistit/ ille non resistit dei ordi-
nationi/ sed obedit qui inbet malū tollere
d medio sui/ et parte scandalisante abijcere
sicut et licz cuiusq; erga quēcūq; vim illatā
vi repellere/ cū appositioe moderate caute-
le. Nec cōsideratio facile deductioe tra-
ducit quonidā scripta sup obedientie lau-
dibus et inobediētie penis ad oppositū il-
lius qd persuadere conant. Nam si obedi-
endū ē hoibus: quāto magis deo. **C**lu-
cet preterea/ q si salutifera pax tollat/ ex eo
q in Johāne L exempli gratia. Potestas ec-
clesiastica quedā remanet/ qua repudiata
pax rediret. abijcere potestatem in hoc casu ē
eadē bene vti. retentio autē verteret in abu-
sum. Addito q nulla potestas inuenit hic
in via/ que nō subijciat legi diuine et natu-
rali/ et que nō sit peccabilis et auferibilis v'l
abdūcibilis. aut p tempe ab executione su-
spensibilis. **F**undat in hac cōsideratione
dictū illud memorabile et vere dignū a sū-
mo pontifice/ qd his verbis pluries acce-
pi ab ore dñi nostri. hoc sine adulationis
spū refero paratus sum. inquit etiā vsq; ad
mortē vel imolationem pprii corporis si ita
res exigat/ ecclesiasticā ratione procurare/
quāto amplius vsq; ad pprii status abdi-
cationem. **M**ā quādo daret vitā/ qui non
desereret vestes aut vittam/ coronā seu mi-
tram. **C**ellent aliqui rursus obijcere d
epistola anglicanā/ q via cessionis in effe-
ctu reddi possit practicabilis casu pposito
inuitis etiā contendētib; d papatu/ q q
si habeat hic allegationē rōnabilē coactio
ipī viderit velint itaq; nemo cogit. **A**t vō
quicqd de hoc sic constat viam cessionis eē
possibilē. imo in casu necessariā ad cuius
laudem spectat qd scribit Dionysius L nō
ille ariopagita. **J**ad donatū. recitatur in ec-
clesiastica historia. **D**ionysius fratri salutē
Si inuitus et aīs in hoc venisti/ offēdis
in eo si dimiseris volēs. oportuerat quidē

etiā pati oia p eo ne scinderet ecclesia dei/
et erat nō ifenoz glā sustinē martyriū p eo
ne scinderet eccia q est illa ne idolis imolet/
imo h; meā sniaz mai' hoc puto martiriū
eē q illud. quib; vnusq; p sua tm aia. in
hoc vō p oi eccia martiriū sustinet. **N**ec
ille. **P**eniq; plura sequeret d quibus non
est dicendū per singula.

Consideratio .3.

Quilibet rationis capat ob-
ligatur fm vocationē suā/ o
pacem ecclesie salutiferam p cu-
rare. **I**lle orādo/ hic disputan-
do/ hic pdicando/ hic exhortādo/ hic agen-
do. vel quolibz modo alio. **S**umerent ar-
gumenta p hac cōsideratioe et radice si-
liationis ad ecclesiā/ et ex radice dilectōnis
et iusticie ad primum/ et radice pietatis sen-
religionis ad deuz. **N**ulla siquidē in pñi
scimate potest serpere deterior labes/ q in-
ertia querēdi pacē. sine illa pueniat ex am-
bitione vel adulatione. v'l timore. aut alia
occupatione nō admittente curā hanc sa-
lubriorem. pectora nostra duas nō admit-
tentia curas aut fatinicus. **A**udiamus a sa-
piente quid pignicies stulta operat i agro
vel vinea ecclesie. **P**er agrū inquit vin pi-
gri transiit et per vineā vini stulti. et ecce to-
tum replenerat vitice. et opererat faciem
eius spine et maceria lapidū destructa erat
si pestiferus est et maledictioni proximū
negligere opus hoc diuinū. q amminoluz
est/ q nephanū laborantibus nō applau-
dere/ sed irasci. **P**ropterea stat aliquem
adherentē iuste parti plus esse de scimate
culpabilem/ q alterū qui adheret parti fal-
se. vt si primus aliqua passione viciosa tra-
ctus obistat quo minus fiat pax/ nec au-
dire paratus sit ecclesiam. **A**lius qrit cum
omni sollicitudine vias pacis. pmprium ha-
bens animū obediēdi ecclesie iudicio seu
veritati/ dum sibi claresceret. **E**a nāq; que
dissensionem afferunt in pñi scimate sit
talia que in facto maxime consistūt. in qui-
bus errare sine periculo salutis potest nō
solum iste vel ille. sed etiam in talibus ec-
clesia fallere dicimur et falli sicut dum mul-
to tempe feminā pro papa coluit. **P**or-
ro manifestari potest ex radice hac/ quales

Excusantur a vicio scismatis. Et q̄ fiat sci-
re q̄ scisma est in ecclesia. t̄ tamē nelare q̄s
in ea sit scismaticus. Et hoc consequenter
aperitur quales sunt anathematizandi et
vitandi / et quales non. Nam velle om-
nes indifferenter partis false extra ecclesiā
et salutem trudere, quale sit iam retigimus

His ex rebus perspicuū fit deiceps q̄n-
ta laude, quibus preconioꝝ titulis / com-
mendanda redditur partis nostre diligen-
tia presertim in inditissimo francie regno /
et q̄tum a scismatis obstinatōe procul exi-
stat vbi quesita est hactenus pax salutife-
ra tanto labore / tot expensis / tot legationi-
bus / affiduitq̄ consilijs. **H**ec est q̄ ali-
quis opponat quasdam vel zizaniās vel
paleas malarum actionum in quibusdaz
ortas / inter hanc virtuose operationis se-
getem / vel q̄ non satis efficaciter diligen-
tia respondit ad votum. **A**scribat hoc hu-
mane fragilitati. **R**aro enim nascitur gra-
num virtutis sine palea aliqua defectuosi-
tatis. **N**ihilominus habet profecto plus
vere laudis zelus ille diligens q̄ aliorum
negligens torpor / quonia scisma si dimitti-
tur absq̄ agitatione / proferet radices ma-
las altius / et inextinguibiles / et productas ro-
borabit. **N**ā mala per longas conualuere
moras. **D**oceat nos scisma grecorū quod
iā non curatur. nemo non despat. **Q**uo
in loco grandis offertur ad loquendū ma-
teria / super laudibus Parisien. vniuersita-
tis predantissime studiorum. super zelo fer-
vido ipsius que non cessauit hactenus eni-
ti pedibus vt dicitur et manibus. aliter q̄
desides aliqui et inuitales q̄ facere nihil vo-
lunt. velle sciunt / obstreperunt tamē facien-
tibus solis contumeliji fortes et armati.
Sed silentiū imperat. tum benignitas / tum
modestia / ne in eius laude videamur pro-
prium querere. **A**cce autē quis est / qui
non dicat / qui nō clamet / pax / pax / fiat pax
pacem volo / pacem super omnia concupi-
sco. **A**t vero nonne iridetur deus / quoni-
am simile est pacem non velle et illam vel
inutiliter et desidiōse velle / vel impossibili-
ter velle / hoc est medijs ad eam impossibi-
libus contendere / vt si queratur vnio ali-
qualiter / qualiter haberi nō valet / neq̄ via
bellationis / neq̄ via rationis seu requi-

tionis / neq̄ via anathematizationis seu
separationis / neq̄ via condescensionis aut
similiter. **S**ūq̄ itaq̄ pastor teneatur non
minus renocare oues quas iudicat erran-
tes q̄ seruare non errantes. nonne debet
vt fiat vnum ouile / modum possibilem et
verisimilem hoc agēdi / velle prosequi / etiā
am cum dimissione gregis proprii et obe-
dientis / si per hoc seruat et vnitur grex vter-
q̄. **H**ec est hoc deserere gregem more mēra-
cennarij et fugere / sed saluare et vt vere sic
dicamus / fugiendo manere. **S**ed hec ces-
sio dicit aliquis fieret permissiosum poste-
ris exemplum / fatemur id posse continge-
re. nam quibus rebus non contingit abu-
ti. at tamen pro incerto malorum euentu /
non esset tam certum et optandum presen-
tis pacis bonū repudiandū vel negandū.

Consideratio .4.

Qantum est pacis salutifere. **P**
bonum / vt pro eius adeptō
ne / neq̄ mundan⁹ honoz / neq̄
status / neq̄ gradus / neq̄ pro-
pria vtilitas debeant aliquem deterere / ee
nihil proisus nisi peccatum contra legem
dei eternam. **H**ec consideratio posita est
contra illos qui dicit. **O**bseruetur honoz
partis nostre habeamus victoriam confu-
sionē euitemus. **E**cce qualia sustinuit oba-
probria summus pontifex christus vt face-
ret vtraq̄ vnum. reconcilians in suo san-
guine ea que in celo sunt et in terra / factus
obprobrium hominū et abiectio plebis / et
non dicens seruetur honoz meus. **S**uffi-
ciebat ei testimonium bonum conscientie
ad deum. **F**igitur vt pax habeatur / nulla
plane via repudianda est que potest absq̄
peccato deduci / et quanto breuius tāto sa-
labrius. **Q**uanto insuper patientius / tan-
to acceptius apud omnes / quonia res tan-
git omnes et veritas lucem amat. **Q**uo
circa vie per dominū nostrum oblate / pa-
feram hoc sine adulationis oleo quo non
indiget et salua pace oim / q̄ nūq̄ mibi vi-
se sūt iuri dino palā dire / nūq̄ vise sunt silr
penit̄ / reprobadē / nisi forte struatur calum-
nia ex iuramento suo. et ex totō obediētie sue
consensu / iudicio et requestis / alioꝝ seden-
tibus. **P**ropterea rursus non improba-

Epistola ad ducem

bile videat attentis circumstantiis offerentibus
se in pñti scismate si ps iusta possit a iuris
sui psecutio desiste/ vt ad iustā ius suum
trāferret/ r fieret iusta seu p nouā electōne
incursi/ seu p aliā viā i iure sc̄pto nō habitā
dūmō ius dīnū vtrobiz iuiolatū manēt.
r hec via p̄t timorē inhonoratiōis mūda
ne nō eēt penit⁹ abhorreda. **Mā** q̄quid a
maluolis iterp̄tibus dicēt. desup residēt
inspector cordiū de⁹. r iudex vitas r chari
tas abūde remuneras. **Mōne** landata. nō
ne victri effecta ē mī illa vā infātis apud
salomonē/ q̄ filiū maluit integz abijcē. illo
q̄ carere/ q̄ diuisus in suā cedēt portiones
Benig in laude. **Q.** fabij marimi p̄claris
simā dixit. **Ennius** q̄ non ponebat rumo
res/ an̄ salute. **Mōne** sanctius ē vltro dare
grē. dare charitati fratne. r paci honorem
sūū caducū. imo vitā ppriā cū merito q̄ si
ne laude r pace mor nālis nēcitas vtrūq̄
dīnpiat. **Nō** cedat q̄ libentē grē/ id qd̄ velit
nolit. obtinēs/ p̄tin⁹ relinq̄t nature. **Am**
plius nō videt̄ improbable/ qn̄ expediat i
casu eccliam ad tps̄ sūmo pastore carere/ vt
interi p tractatū vel aliē adeptio pacis cele
rior hieēt. **Q.** si canones opposituz sāxerūt
lex dīna nō dissonat. **Mā** ex dicto p̄t absq̄
papa mortali stare salus. **Qd̄** si timeēt infā
matio p̄is illius vel illius. **Fā** m̄sū posui
mus. **Cō**sequēt̄ deducimus/ q̄ p̄t
timorē succubedi aut inhonoratiōes
hūane/ q̄ vtiq̄ viciosa nō sūt/ cō ciliū ḡiale
vltis ecclie nō videt̄ repudiādū. s; p̄iū ē cre
dere/ q̄ in tractatōe p̄ntis matie nō erraret
Audiamus rōnē. p̄stat itaq̄ q̄ i materijs
fidei t̄minādis error nō cadit in ḡiali p̄ci
lio. **Rationē** dāt doctores ex sp̄ali assisten
tia sp̄uīlacti. r xp̄i regētis eccliam nec p̄mit
tent̄ errare i his ad q̄ hūana iuestigatio p
uenire nō p̄t. **Secus** i his q̄ vel facti sūt vel
hūana rōe t̄mian p̄nt. **Mūc** at̄ scisma p̄is
q̄ q̄ i his q̄ facti sūt plurimū heret/ ei⁹ ni
hilominus t̄miano tā p̄plera cernit/ tāq̄
difficilis/ vt sup̄ hoim vires ingenia inuen
tōes r p̄silia videat. **Ubi** vō deest hūanū
p̄t r o; absq̄ tementate dīnū auxiliū etiaz
miraculosū expectari. **Ita** em̄ de sortibus
mittēdis i casu dēmiat **Aug⁹**/ dū semiēt
bus tyrānis inq̄nt̄ qd̄ de multis p̄latis p
gregē salute remanebit. q̄ recedēt. **Mōne**

igit̄ absq̄ piculo causa illa cōmitti deo et
vlti p̄cilio poss; absq̄ formidie q̄ maior ps
vincēt si eēt iustior/ r maxie in p̄nicie ecclie
qd̄ addo qm̄ in casu cois error facēt ins p̄
f̄tūm error facti/ vel ex facto ortū h̄ns. **An**
xiliū tale miraculosū nōne in bello corpali
indas machabeus. nōne moyses/ nōne si
deliū alij talit̄ expectauerūt/ qn̄ p̄seq̄batur
vñ⁹ mille r duo fugabāt decē milia/ q̄nto
secuniori fidei/ p hoc scismate finiēdo/ p̄t i
opitularōis dīne assistētia sp̄ali p tractatū
vltis p̄ciliū spes h̄i. **Et** qd̄ obsecro tāre pre
sumptiōis iuerari poterit/ vt dēmiatis p
tot viros celeberrimos/ ppriā opinionem
vel p̄ferret/ vel eorū dictamē nō imitaret.
P̄iū q̄ sentire ē vt nō nisi viā mediā/ vias
pacificā/ r vtrobiz honorabile sentēriaret
p̄ciliū. **Neq̄** tñ ignoro multas circa hec r
alia/ suboan difficultatū nebulas. **S;** eas
om̄s lux dīne legis suis radijs facit̄ eijce
ret/ si nō vltra ceruicosa p̄dicēdi libido ob
stiterit. **Si** oculos rōnis neq̄ segnicies in
quirendi clauserit/ neq̄ ruditas obtrident
neq̄ eos lippitudo carnalitat/ neq̄ curax
pulis/ neq̄ fumus p̄suptiōis suffodent/
neq̄ postremo malicia cecauerit/ quo mi
nus apparere possit grā dei saluatoris nr̄i
Ita studiositas p̄ zelū stimulata perge
bat in lōgius. **Amis** ego f̄monē intrum
pens r finēs/ exclamari. **Appareat** o vti
nā bone ihesu pax nr̄a. salus nr̄a. appareat
tādē aliqñ grā tua/ vt post illustratōz since
rā/ r agēda videam⁹/ r ad ea q̄ viderim⁹ im
plenda p̄ualescam⁹. **Res** q̄ppe in obscuro
nimis diuersa ē. nā r nob̄ caligines/ pul
ueresq̄ difficultatū ambulādo sp̄ore susci
tam⁹. **Beest** insup apud multos grā hūani
auxilij/ q̄ sit apparere r coopare debuerat
grē dei. **Obscusc** eā p̄terea vel abscondit
amor/ ppri⁹/ q̄ rēs q̄ sua sūt/ r in arcuāso cor
de ambulās post desideria carnalia/ atz les
cularia/ neq̄ sobrie/ neq̄ iuste/ neq̄ pie vis
uens i hoc sc̄do. q̄si nō expectaret beatā illā
spem q̄ sola desideranda ē. sola velut ence
niū dīne grē iugit̄ postulāda. **Provideat**
meliora viciniōraq̄ salutū grā eadēz dei et
saluatoris nostri hic nos iustificās. gloriū
cans in futuro **Amen.**

Finis vmo de circūcisione coram papa
apud Tarasconam. Anno. D. cccc. iij.